

סילבוס לקורס: ספרות המקרא בראי המחקר הספרותי-קוגניטיבי

Literary and Cognitive Approaches to Biblical Literature

סמינר שנתי

שם המרצה: ד"ר טליה סוצקובר

קורס מס': 0690-4281-01 שנת לימודים: תשע"ז סמסטר: א+ב היקף שעות: 4 לתואר: שני

השיעורים יתקיימו: ביום ב', 12:00-14:00.
שעת קבלה: בניין רוזנברג, חדר 301, יום ג' 14:00 (בתיאום מראש).
דוא"ל: talist@post.tau.ac.il

תיאור הקורס

קורס זה יעסוק בשתי גישות מודרניות ונושקות לניתוח הספרות המקראית על סוגותיה: גישה ספרותית וגישה קוגניטיבית. דומה שבראש מעייניהם של הנוקטים באחת מגישות אלה הוא הצורך להבין את היחידה המקראית הנבדקת כיחידה בעלת שלמות פנימית. חלקים שנחשדו כמפריעים להרמוניה נבחנים לעומק, וישנו ניסיון לתאר את השלם החדש שנוצר בהשפעתם. במהלך השיעור נעסוק בהבנת מונחי יסוד בתחום הגישה הספרותית ובתחום הגישה הקוגניטיבית ובניתוח טקסטים תוך יישום מונחים אלה. מושגים שיועלו לדיון מתחום המחקר הספרותי הם: הזרה, עלילה, דמויות, זמן ונקודת תצפית, ובתחום המחקר הקוגניטיבי יידונו הנושאים: דאיקסיס, קוהרנטיות (לכידות), סכמות, שדות סמנטיים, מטאפורות וז'אנרים.
קורס זה יכלול 4 הרצאות אורח בכל סמסטר.

דרישות הקורס

הגשת עבודת רפראט או סמינריון במועד ההגשה האוניברסיטאי.
הרצאה לפני הכתה באורך של כ-15-20 דקות בנושא העבודה.
הנוכחות בקורס היא חובה.

תכנית השיעורים :

תכנית הלימודים – סמסטר ב'

שיעור 1, 14/3/17: עיונים ספרותיים-קוגניטיביים במרחב:
נוודים רועי צאן לעומת חקלאים יושבי קבע
קריאה:

Gruenwald, Ithamar, *Rituals and Ritual Theory in Ancient Israel* (Leiden: Brill, 2003), pp. 49-62, 72-93.

שיעור 2, 21/3/17: יום עיון במקרא באוניברסיטת תל אביב
נושא יום העיון: לימודי המקרא באקדמיה בישראל – לאן? יוזמות וכיוונים חדשים
יום העיון יתקיים במרכז משה דיין, גילמן 133.

שיעור 3, 28/3/17: הרצאת אורח, פרופ' דוידה צ'רני

Lecturer: Prof. Davida Charney, Department of Rhetoric and Writing
The University of Texas at Austin
Title: "Rethinking Rhetorical and Literary Criticism"

שיעורים 4+5, 4/4/17, 5/4/17: סיפור כרם נבות, ניתוח ספרותי עם דגש על חשיבות המרחב בסיפור. קריאה:

אלכסנדר רופא, "כרם נבות – מקור הסיפור ומגמתו", בית מקרא 33 (תשמ"ח), עמ' 432-446.

שיעור 6, 25/4/17: הרצאת אורח, ד"ר קרולין ורמולן

Lecturer: Dr. Karolien Vermeulen, Institute of Jewish Studies
University of Antwerp
Title: "The Life Story" of Nineveh: Nahum's Conceptual Image of the City"

שיעור 7: מטאפורות; מילים מנחות, קטגוריות, שדות סמנטיים, סכמות קריאה:

בובר, מרדכי מרטין, "סגנון המלה המנחה בסיפורי התורה", בתוך: דרכו של מקרא: עיונים בדפוסי סגנון בתנ"ך, ירושלים 1964 (הודפס במקור ב-1936), עמ' 284-299.
Stockwell, Peter, *Cognitive Poetics: An Introduction* (London: Routledge, 2002), pp. 75-81.

על מטאפורות במקרא:

Jindo, Job Y., "Toward a Poetics of the Biblical Mind: Language, Culture, and Cognition", *Vetus Testamentum* 59 (2009), pp. 222-243.

שיעור 8, 16/5/17: הרצאת אורח, פרופ' עתליה ברנר

נושא ההרצאה: "עיון מחדש בספר איכה: הצגה מוזיקלית-ריטואלית וקשרים אפשריים לטרגדיה היוונית".

קריאה:

עיון במגילת איכה עם אחד הפרשנים (הפרשן- נתון לבחירת הסטודנטים).

שיעור 9, 23/5/17: המרחב: משמעות פתח הבית במקרא והמשמעות הנלווית למופעי הבית בספר מלכים קריאה:

עיון במופעי "בית" בספר מלכים: מפעלי בנייה, פתחי הבית וחלקי הבית בסיפורים.
Mirguet, F., "Numbers 16: The Significance of Place: An Analysis of Spatial Markers", *JSOT* 32 (2008), pp. 311-330.

שיעור 10, 6/6/17: הרצאת אורח, פרופ' ג'וזף לאם

Lecturer: Prof. Joseph Lam, Department of Religious Studies
The University of North Carolina
Title: "Metaphor in the Ugaritic Literary Texts"

שיעור 11, 13/6/17: רפרטים (על פי סדר ההופעה במודל, סדר האל"ף-בי"ת של שמות פרטיים)

אדם לוי אלפיה
אלי לוי
הגר אוגד
חני סיון ליפשיץ

שיעור 12, 20/6/17: רפרטים

טל אסנהיים
מתן אורן

נעמה פוליקר
ערן גילן

שיעור 13, 27/6/17: יפורסם בהמשך

צליל מירון
רוזי משי

הערה: סדר השיעורים לפי תאריך הוא אופציונלי ונתון לשינויים בהתאם להתקדמות בכיתה.

ביבליוגרפיה

1. אלטר, אורי, אמנות הסיפור במקרא, הוצ' אדם, תל אביב 1981.
2. בר-אפרת, שמעון, העיצוב האמנותי של הסיפור במקרא, הוצ' ספריית הפועלים, תל אביב 1984.
3. פרנק פולק, הסיפור במקרא: בחינות בעיצוב ובאמנות, מוסד ביאליק, ירושלים 1999.
4. Bal, Mieke, *Narratology: Introduction to the Theory of Narrative* (Toronto: University of Toronto Press, 1997).
5. Berlin, Adele, *Poetics and Interpretation of Biblical Narrative* (Sheffield: The Almond Press, 1983).
6. Chatman, S., *Story and Discourse: Narrative Structure in Fiction and Film* (Ithaka, New York: Cornell University Press, 1978).
7. Exum, Cheryl J. and David J.A. Clines (eds.), *The New Literary Criticism and the Hebrew Bible* (Sheffield: Sheffield Academic Press, 1993).
8. Fokkelman, J.P., *Reading Biblical Narrative: An Introductory Guide* (Louisville: Westminster John Knox Press, 1999).
9. Longman, Tremper III, *Literary Approaches to Biblical Interpretation* (Grand Rapids, Mich.: Academic Books, 1987).
10. Semino, Elena, *Language and World Creation in Poems and Other Texts* (London: Longman, 1997).
11. Sternberg, Meir, *The Poetics of Biblical Narrative: Ideological Literature and the Drama of Reading* (Bloomington: Indiana University Press, 1985).
12. Stockwell, Peter, *Cognitive Poetics: An Introduction* (London: Routledge, 2002).
13. Tsur, Reuven, *Toward a Theory of Cognitive Poetics* (Brighton: Sussex Academic Press, 2008).
14. Ungerer, F. and H.J. Schmid, *An Introduction to Cognitive Linguistics* (London: Longman, 1996).
15. Van Hecke, P. (ed.), *Metaphor in the Hebrew Bible* (Leuven: Leuven University Press, 2005).
16. Van Wolde, Ellen (ed.), *Job 28: Cognition in Context* (Leiden: Brill, 2003).